

सुमुल सेतु

अंक नं. ००८
२०२१

ग्राम्य कक्षाए सहकारी घोरणे कार्यरत आपणा दूध व्यवसायने वधु संगठीत अने विकासशील बनाववा दूध मंडणीना प्रभुभशी अने मंत्रीओनी उपस्थितिमां संघ झारा “दूध दिवस परिसंवाद” नु आयोजन करवामां आवेल हतुं.

ता. ४/७/२०२१ उमरपाडा तालुको

ता. १३/७/२०२१ गिंगर अने कुकरमुंडा तालुको

कोविड-१९ नी गाईदलाईन मुजब दूध संधना प्रभुभशी मानसिंहभाई पटेल अने नियामक मंडणी उपस्थितिमां तालुकानी दूध मंडणीओना प्रभुभशीओ अने मंत्रीनी उपस्थितिए “दूध दिवस परिसंवाद” ने सफल बनाव्या हिता.

परिसंवादमां सुमुलडेरीना प्रभुभशी मानसिंहभाईए कोराना महामारीमां आपणे परिवारना घणा सत्यो गुमाव्या छे तेनो शोक व्यक्त कर्यो हितो.

वधुमां तेमणे जणाव्यु हतु के वैश्वीक महामारीमां अन्य कोईपण व्यवसायने तेनी आडअसर के तकलीफो पडी छे परंतु आपणा सहकारी घोरणे कार्यरत दूध व्यवसायमां जळ्ठी तमाम व्यवस्था आपणे जाते ज गोठवेल होय आपणा व्यवसायने लोकडाउन के आर्थिक उपार्जनमां कोई तकलीफो पडी नथी. आपणुं सहकारी संगठन, आपणुं पोतानुं समग्र सहकारी माणधुं होय आपणे सफल रह्या छीअे तेमज आपणी प्रवृत्तिनी विश्व तेमज देश लेवले प्रशंसा थयेल छे अने आपणे आवी विकट परिस्थितिमां गुणावतायुक्त दूध अने दूधानी बनावटो पुरी पाडी सहयोगी बनी शक्या छीअे.

ता. ६/७/२०२१ महुवा तालुको

આવનારા દિવસોમાં આપણા અનુભવો પછી કહી શકાય કે કોઈપણ વિપરીત પરિસ્થિતિમાં આપણો આ વ્યવસાય આપણા માટે આશીર્વાદદ્વારા સાબિત થયેલ હોય આ વ્યવસાય થકી આપણો વિકાસ કર્ય રીતે વધારી શકાય તેવા ચોકકસ દિશાના સામૂહિક પ્રયાસો ખુબ જ જરૂરી હોય આવા પરિસંવાદોનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

સુમુલ ડેરીના પ્રમુખશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે

- આપણે પશુધારક ન બનતા ઘર આંગણે જ પાડી/વાછરડીનો વૈજ્ઞાનિક ટબે ઉછેર કરી સાચા અર્થમાં પશુપાલક બનીએ.
- પશુદિઠ દૂધ ઉત્પાદન વધારે મેળવવા ફૂત્રિમ બિજદાનનો અસરકારક અમલીકરણ કરવા પર ભાર મૂક્યો હતો.
- બજાર દાણથી થતું નુકસાન તેમજ સંધની દાણ ફેકટરી મારફત ઉત્પાદિત થતા સમતોલ પશુઆહાર જ વાપરવા જણાવ્યું હતું.
- મંડળી કક્ષાએ જે દૂધ એકત્ર કરવામાં આવે છે તે બે ગણું, ત્રણ ગણું કર્ય રીતે વધારી શકાય અને દૂધની આવક પણ વધારી શકાય તેવું આયોજન કરવા આહવાન કર્યું હતું.
- દૂધ મંડળીના હિસાબો મંડળી ઝારા જ મંડળીના કોમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામ મારફત નિયમિત દર માસે પૂર્ણ થઈ જાય તેના પર વિશેષ ભાર મૂક્યો હતો.
- વ્યવસાયમાં દરેક લોકો આવક-જવકની ગણતરી કરે તે બાબતે વાફેક કર્યા હતા.
- દૂધ ભરતા દરેક સભ્યોના ફરજીયાત બેંકમાં ખાતા હોય અને બેંકમાં પેમેન્ટ કરવા જણાવ્યું હતું.
- સંધના તમામ વિભાગોમાં દૂધ મંડળી, દૂધ ઉત્પાદકોની જરૂરીયાત મુજબના અધિકારીઓ અને સંધની યોજનાઓનો મહત્વમાં ઉપયોગ કરવા પર ખાસ ભાર મૂક્યો હતો.
- ગામની દૂધ મંડળીએ આપણા ગામના પશુપાલકોનું વિકાસનું કેન્દ્ર હોય આપણો સૌ સહકારીતાથી, સામૂહિક રીતે આયોજન બધ આગળ વધી આપણો સર્વાગી વિકાસ સાધીએ.
- પરિસંવાદમાં સંધના નિયામક મંડળના સભ્યશ્રીઓ, સહકારી આગેવાનો તેમજ ઇ.મેનેજુંગ ડિરેક્ટરશ્રી એ ઉપરિસ્થિત સૌને વ્યવસાય વિકાસ બાબતે વધુ ગતિશીલ બનવા અનુરોધ કર્યો હતો.

સંધના વિષય નિષ્ણાંતોએ તેમના વકતવ્યો ઝારા ખુબ જ અસરકારક માહીતી પુરી પાડી વ્યવસાય વિકાસ માટે સૌને પ્રોત્સાહીત કર્યા હતા. આ તાલુકાની દૂધ મંડળીઓના પ્રમુખશ્રી અને મંત્રીશ્રીઓની ઉપરિસ્થિતિએ પરિસંવાદને સફળ બનાવ્યો હતો.

ગોવા રાજ્યના મુખ્યમંત્રી ડૉ. પ્રમોદ સાવંત સાથેની મુલાકાત વ્યવસાય વિકાસ માટે ખુબ જ ઉપયોગી સાભિત થશે.

આપણા સંધ ઝારા દૂધ મંડળીઓ અને દૂધ ઉત્પાદકો મારફત વધુમાં વધુ દૂધનો પુરવઠો આવે અને વધુ આવક મેળવી શકે તેવા આપણા સંધના નિયામક મંડળના હરંહતેશના પ્રયત્નો રહેલા છે.

આપણા સંધ ઝારા આવા શુભ આશયથી ગોવા રાજ્યમાં ફેડરેશન, આણંદના સહયોગથી દેનિક ૮૫૦૦૦ લીટર દૂધ વેચાણ કરી આપણા ઉત્પાદકો માટે વ્યવસાયની નવી તકો ઉલ્લી કરવામાં આવેલ છે, ભવિષ્યમાં પ્રવાહી દૂધ વેચાણ સાથે અન્ય ઉત્પાદનોની વેચાણ વ્યવસ્થા પણ ગોદવી શકાય તેવી તકો ઉલ્લી કરવામાં આવેલ છે.

તા. ૧૫/૭/૨૦૨૧ ના રોજ ગોવા રાજ્યના ચુવાન, તબીબી અને પ્રજાલક્ષી વિકાસની વિચારદારા વાળા મુખ્યમંત્રી ડૉ. પ્રમોદ સાવંત સાથે ગુજરાત કો. ઓ. મિલ્ક મા. ફેડરેશન લી. આણંદના મેનેજુંગ ડીરેક્ટરશ્રી આર.એસ.સોટી, સુમુલ ડેરીના પ્રમુખ શ્રી માનસિંહભાઈ કે. પટેલ, ઉપપ્રમુખ શ્રી રાજુભાઈ કે. પાઠક અને ઇ.મેનેજુંગ ડીરેક્ટર શ્રી એ.એ.ચ. પુરોહિત અને અન્ય અધિકારીઓની ડેરી વ્યવસાય હેઠળ ગોવા રાજ્યમાં દૂધ ઉત્પાદન, સંપાદન, વેચાણ વ્યવસ્થા બાબતે ગોવા રાજ્યના ટોચના અધિકારીઓની ઉપરિસ્થિતિમાં સંધ ઝારા કરવામાં આવેલ સુચનો, કાર્યક્રમો, યોજનાઓ અને તેના અમલીકરણ બાબતે માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીએ પુરતી સહમતી સહ આગળ વધવા અનુરોધ કર્યો છે અને આ કાર્યક્રમમાં તેમનો પુરતો સહયોગ રહેશે

તેવી ઉપસ્થિત અધિકારીઓને સુચના આપી અમૂલના માદ્યમ થકી સુમુલ ડેરીએ ગોવા રાજ્યમાં આવનારા પાંચ વર્ષમાં આયોજન કરી વધુ કામગીરી કરે અને જે - તે ક્ષેત્રમાં નાણાકીય સહયોગ પુરો પાડવા ખાતરી આપવામાં આવેલ છે. સંઘના પ્રમુખશ્રી માનસિંહભાઈ પટેલે જણાવ્યું કે આ મીટીગઠી આવનારા દિવસોમાં સંઘ દ્વારા સ્થાનિક દૂધ સંપાદન વધવાથી સ્થાનિક દૂધ વેચાણ થકી તેમજ સ્થાનિક દૂધ વેચાણ માર્કફટ મળનારા લાભો આપણા દૂધ ઉત્પાદકોને પણ મળી રહેવાના હોય દિદ્ધાદ્ધી સાથે અન્ય રાજ્યોમાં વેચાણ વ્યવસ્થા આપણા ઉત્પાદકો માટે ખુબ જ હિતકારી સાભિત થનાર છે.

લમ્બી સ્કીન ડીસીસ - ગાંઠદાર ચામડીનો રોગ

હાલમાં ચોમાસાની અસ્તુમાં ગાય/ભેસમાં નવો રોગ "લમ્બી સ્કીન ડીસીસ - ગાંઠદાર ચામડીનો રોગ" નું સંક્રમણ આપણા વિસ્તારમાં પણ કેટલાક પશુઓમાં જોવા મળી રહ્યું છે આ નવા રોગનો ફેલાવો વધુ ન થાય તે માટે તેના વિશેની માહિતી - જાણકારી મેળવી બીમાર પશુની સારવાર તથા અન્ય પશુઓને આ રોગ ન થાય તે માટે જરૂરી પગલા લેવા ખુબ જ આવશ્યક હોય આ નવા રોગ વિશેની માહિતી - જાણકારી અહીં રજુ કરવામાં આવી છે.

"ગાંઠદાર ચામડીનો રોગ" એ ગાયો-ભેસોમાં નવો ઉભરતો એક રોગ હમણાં જ જોવામાં આવી રહ્યો છે. અંગેજુમાં તેને "લમ્બી સ્કીન ડીસીસ" ના નામે ઓળખાય છે. આ રોગ માખી-મણ્ણરથી ફેલાતો વિષાણુ (વાયરસ) થી થતો રોગ છે.

આ રોગ "કેપ્રી પોક્સ" નામના વાયરસથી ફેલાય છે. ગાંઠદાર ત્વચાનો રોગ પશુમાં ફેલાવો કરવામાં મણ્ણર અને માખી મુખ્ય પરિબળ તરીકે કામ કરે છે. જ્યારે મણ્ણર કે માખી રોગીઝ પશુને કરડી તંદુરસ્ત પશુને કરડે ત્યારે વિષાણુ પશુનાં શરીરમાં પ્રવેશી રોગનો ફેલાવો કરે છે. આ રોગના ફેલાવા માટે ઈતરડીને પણ જ્યાબદાર ગણવામાં આવે છે.

બીમારીની વિગત :-

આ Capri Pox Virus થી થતો રોગ છે. તાવ, વજન ઘટવું, લસીકા ગ્રંથીનો સોજો, ચામડીમાં અને મોં ની ગ્રંથીમાં સોજો તથા ગુમડા બને તથા ખરી પડે. આ રોગ લોહી પીતા પરોપજીવીથી ફેલાય છે. ગાંઠોમાં ઘણીવાર રસી થાય છે અને ચાંદા પણ થાય છે.

- : ફેલાવવાનું કારણ : -

સામાન્ય રીતે લોહી પીતા પરોપજીવી દ્વારા એક રોગીઝ પશુમાંથી તંદુરસ્ત પશુમાં ફેલાઈ શકે છે. આ રોગ ચેપી છે તેમજ ખુબ ઝડપથી અસરકર્તા ચામડીને જાડી કરે. લસીકા ગ્રંથીને મોટી કરે, જાનવર માંદું પડે છે.

- : સારવાર : -

રોગની સારવાર માટે પશુ ચિકિત્સકને બોલાવી તાત્કાલીક સારવાર કરી લેવી જોઈએ.

- : બીમારી અટકાવવાના ઉપયોગો : -

- રોગને અટકાવ અને નિયંત્રણ કરવા માટે રોગીઝ પશુને સૌપ્રથમ અલગ કરવું અને ચરવા માટે છુટું મુકું નહિ જેથી રોગ બીજા પશુમાં ફેલાય નહિ.
- રોગગ્રસ્ત વિસ્તારમાંથી પશુનું સ્થાળાંતર બંધ કરવું જોઈએ.
- માખી-મણ્ણર, ઈતરડીના ઉપદ્રવ અટકાવવા માટે ચોગ્ય દવાઓનો છંટકાવ કરવો જોઈએ. "Goat Pox Vaccine" નું રસીકરણ કરીને રોગને અટકાવી શકાય છે.
- પશુઓની રોગ પ્રતિકારક ક્ષમતા વધારવા માટે મિનરલ મિક્સર ખવડાવવું. કોટમાં સાફ સફાઈ, હવા - ઉભાસ રાખવી.
- આ રોગ વરસાદની સીજનમાં વધુ ફેલાય છે. આજુબાજુના પરિસરમાં વરસાદનાં પાણીનો ભરાવો ન થાય તેની તકેદારી રાખવી જેથી કરી મણ્ણર - માખીનો ઉપદ્રવ થાય નહિ.
- બીમાર થયેલ પશુઓના સંપર્કમાં આવેલ વાસણો તથા સાધનો તેમજ આજુબાજુનું પરિસર પોટેશીયમ - પરમેગ્રેટનાં દ્રાવણથી જંતુમુક્ત કરવું.

- : ઘરગથ્થુ આયુર્વેદીક ઉપયોગ : -

ચાર મુહી લીમડાના પાન, ચાર મુહી તુલસીના પાન, એક કળો લસણા, એક મુહી હળદર પાવડર તથા એક પાન એલોવેરા (લાબુ) નો મીક્ષરમાં પેસ્ટ (મલમ) બનાવી પશુના શરીર પર જયા ચાંદા હોય ત્યાં દરરોજ ચાર દિવસ લગાવવું.

■ પશુપાલકો સૌથી મોટો દુષ્મન છૂપુ ધાવડ ■

ભારત એક ખેતીપ્રધાન દેશ છે જેમાં દેશની કુલ આવકની 70% થી પણ વધારે આવક કૃષિ અને પશુપાલન થકી થાય છે. જેમાં પણ પશુપાલન ક્ષેત્ર કૃષિનું અભિન્ન અંગ છે. પશુપાલન થકી દેશના લાખો પરિવારોને રોલી-રોટી મળે છે પરંતુ આ દંધામાં ખેડૂતોને સૌથી મોટું નુકશાન છૂપુ ધાવડ રોગ દ્વારા થાય છે. જેને ડોક્ટરની ભાષામાં Sub Clinical Mastitis કહેવાય છે.

ભારતમાં એકલા Mastitis રોગને કારણે હાલમાં દર વર્ષે અંદાજીત દુષ્ઠો કરોડ રૂપિયાનું નુકશાન થઈ રહ્યું છે. આમાં પણ 70% જેટલું એટલે કે લગભગ ૪૨૭૦ કરોડ રૂપિયાનું નુકશાન માત્ર અને માત્ર છૂપુ ધાવડ એટલે કે Sub Clinical Mastitis રોગના કારણે થાય છે.

આ અદ્રશ્ય દેખાતો રોગ એટલા માટે ધાતક છે કે પશુપાલક તેને નરી આંખે જોઈ શકતો નથી. આ રોગમાં પશુમાં અન્ય રોગની જેમ

બહારથી કોઈ લક્ષણો કે ફેરફારો જોવા મળતા નથી પરંતુ શરૂઆતમાં માત્ર દૂધ ઉત્પાદનમાં થોડો ઘટાડો જોવા મળે છે અને દૂધના બંધારણ એટલે કે ફેર તથા એસ.એન.એફ.માં ઘટાડો જોવા મળે છે.

પશુઓમાં આ રોગના સચોટ નિદાન અને પરિદ્ધિ માટે એક માત્ર પદ્ધતિ છે કે જેમાં ગાય અને ભેંસના દૂધના નમૂનાની મંડળી કક્ષાએ સ્થળ પર જ ચકાસણી કરીને પારખી શકાય છે. દૂધાળા પશુમાં સમયસર આ રોગનું પરિદ્ધિ ના કરાવીએ તો છૂપુ ધાવડ એટલે કે (Sub Clinical Mastitis) નો રોગ સમય જતા Acute Mastitis માં પરિવર્તિત થઈ જાય છે જેમાં પશુના બાવલા અને આંચળ પર સોજો આવે છે, દૂધમાં ફોંડા કે ગળફા આવે છે, પશુ ખોરાક ખાવાનું બંધ કરી દે છે, તાવ ચાડે છે અને બાવલાના જે ભાગમાં રોગ લાગુ પડ્યો હોય તે બાજુના એક કે બંને આંચળ સમયસર દવા કરાવવામાં ન આવે તો ફેરફાર થઈ જાય છે અને જે પ્રણાથી પાંચ દિવસ સુધી એન્ટીબાયોટીક્સ કોર્ઝ કરાવ્યા બાદ સારા પણ થઈ જાય તો જે ભાગમાં/આંચળમાં રોગની અસર જોવા મળેલ હોય તેમા કાયમી ધોરણે દૂધ ઉત્પાદન નહીંવત થઈ જાય છે. વળી સારવાર પાછળનો ખર્ચ અને માંદગી દરમયાન પશુનું દૂધ ઉત્પાદન નહીંવત થઈ જાય એ તો પશુપાલકને વધારાનું નુકશાન થાય છે એટલા માટે જ આ રોગ ખેડૂતોનું સૌથી વધારે નુકશાન કરી જાય છે.

હાલના સમયમાં સરકાર પણ ફુડ સેફ્ટી એક્ટના કાયદા જ્યારે વધુ ને વધુ કડક બનાવે છે અને તેને અમલ કરાવવા માટે કાયદાની જોગવાયમાં રહીને દૂધમાં અખાદ્ય પદાર્થોની ભેણસેળ માટેના નિયમો અને માપદંડો વધુ સખ્ત બનાવેલ છે ત્યારે દૂધમાં એન્ટીબાયોટીક્સ રેસીડ્યુની સમસ્યા આવે છે એટલે કે જ્યારે બીમાર પશુને સારવાર માટે એન્ટીબાયોટીક્સ દવા આપવામાં આવે છે ત્યારે દૂધજાણ પશુના દૂધમાં અથ્વ માત્રામાં તે દવા જોવા મળે છે અને આતું દૂધ જ્યારે આપણા ગ્રાહકો પીવે છે ત્યારે તેનું આરોગ્ય પણ જોખમાય છે.

આ તમામ વાતોને કેન્દ્ર સ્થાને રાખીને ગુજરાત કો.ઓ.મિલ્ક માર્કેટીંગ ફિડરેશન અને સુમુલ ડેરીના સહયોગથી "ધાવડ નિયંત્રણ કાર્યક્રમ (Mastitis Prevention Programme) સુરત અને તાપી જિલ્લામાં છેલ્લા ચાર વર્ષથી ચલાવવામાં આવે છે. આ કાર્યક્રમમાં જે તે ગામની દૂધ મંડળી કક્ષાએ સભાસદોની બરણીમાંથી દૂધના નમૂના લઈ ચકાસણી કરવામાં આવે છે જેમાંથી પોગ્રીટીવ સેમ્પલલવાળા પશુને સારવાર અર્થે ટ્રાય સોડીયમ સાઇટ્રેટ નામની દવા દશ દિવસ માટે દરરોજ ૧૦ ગ્રામ ખવડાવવા આપવામાં આવે છે. ત્યારબાદ ફરીથી ૧૫ દિવસ બાદ એજ સભાસદનું દૂધની ચકાસણી કરવામાં આવે છે અને જો ફરીથી સેમ્પલ પોગ્રીટીવ જણાય તો કાર્યક્રમમાં નિમણૂક કરેલ વ્યક્તિ દ્વારા સભાસદના ઘરે જઈ દરેક પશુ દીઠ અલગથી સેમ્પલ લેવામાં આવે છે અને પોગ્રીટીવ પશુને ફરીથી ટ્રાય સોડીયમ સાઇટ્રેટ દવા તથા મિનરલ મિક્સિંગ પાવડર આપવામાં આવે છે અને આ રીતે આ રોગને નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે. ગતવર્ષ એટલે કે ૨૦૨૦-૨૧ની સાલમાં ૨૮૦ ગામોમાં આ કાર્યક્રમ કરવામાં આવેલ હતો. મહુવા તાલુકાના વહેલ ગામમાં આ કાર્યક્રમ બાદ જોવા મળેલ રીજલ અંગેની વાત કરીએ તો

૧. દૂધ ઉત્પાદન અને દૂધની ગુણવત્તા એટલે કે ફેર અને એસ.એન.એફ. માં સુધારો જોવા મળ્યો છે જેનાથી પશુપાલકોને સારોભાવ મળતો થયેલ છે.

રવાના : સુરત જિલ્લા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ તિ. પો.બો. ૫૦૧, સુમુલ, સુરત-૩૯૫૦૦૮.

૨. મંડળીના બી.સી.ચુ. ના દૂધમાં બેકટેરીયાની સંખ્યા ઓછી થયેલ છે જેનાથી દૂધની ગુણવત્તામાં સુધારો થયેલ છે.

૩. આ કાર્યક્રમ બાદ ગામના પશુઓમાં મસ્ટાઈટીસ રોગનું પ્રમાણ ખુલ્લ ઓછું થઈ ગયેલ છે તેથી તેની સારવાર પાછળનો ખર્ચ, પશુના આંચળ ફેરિલ થઈ જવાનો ભય તથા એન્ટીબાયોટીક્સ દવાનો વપરાશ ઓછો થઈ જવાથી દૂધમાં પણ એન્ટીબાયોટીક્સ રેસીડ્યુ આવવાની સમસ્યા મહંડ અંશે ઓછી થઈ ગઈ છે.

-: છૂપુ ધાવડ માટે ઘરગણ્ય ઉપયોગ :-

-: જરૂરી સામગ્રી :-
કુંવાર પાણું - ૨૫૦ ગ્રામ, હળદર - ૫૦ ગ્રામ, કળી ચુનો+૨૦ મી.લી.પાણી મિક્સિંગ મશીન

-: મલમ બનાવવાની રીત :-

સૌ પ્રથમ રૂપો ગ્રામ કુંવાર પાણું લો તેના નાળા નાના ટુકડા કરી મિક્સિંગ રમાં નાખો ત્યારબાદ મિક્સિંગ રમાં ૫૦ ગ્રામ હળદર તથા ૨૦ ગ્રામ કળી ચુનો અને ૨૦ મી.લી. પાણી નાખો પછી મિક્સિંગ રીતા થી ચાર મિનિટ માટે ચાલુ કરો. આ પ્રમાણે મલમ તેચાર થશે આ મલમ લાલશ પડતા રંગનો હોવો જોઈએ.

- જે આંચળમાં સોજો સાથે તાવ હોય તો આ મિશ્રણમાં એક મુહી લીમડાના કુણા પાંડા નાખવા.
- જે દૂધમાં લાહી આવતું હોય તો જે લીલુના ચાર ફાડા કરી પશુના ગલોફા (ગાલની સાઈડ) માં મૂકી વગોળવા દેવું આ પ્રમાણે સવાર, બપોર, સાંજ એમ બે થી ત્રણ દિવસ ઉપયોગ કરવો.

-: મલમ લગાડવાની રીત :-

૧. સૌ પ્રથમ બદા આંચળમાંથી અલગ વાસણમાં દૂધ દોહી લેવું.
૨. બાવલાને ઘોઈને લુછાવું નહીં.
૩. બનાવેલ મલમાંથી એક મુહી લઈ તેમાં ૧૦૦ મી.લી. પાણી નાખી બાવલા પર સામાન્ય દલાણ આપી મિશ્રણ આપા બાવલા પર લગાડી દેવું. આંચળ પર ફુકત મિશ્રણ ચોપડવું.
૪. આ મિશ્રણ દર દોઢથી બે કલાકના ગાળામાં દિવસમાં ૮ થી ૧૦ વાર એમ ત્રણ દિવસ સુધી આ મિશ્રણ લગાડવું.
૫. દરરોજ સાંજે છેલ્લીવાર મલમ લગાડવાનું હોય ત્યારે ૧૦૦ મી.લી. પાણીને જગ્યાએ ૧૦૦ મી.લી. સરશીયુ / રાઈનું તેલ નો ઉપયોગ ફરજીયાત કરવો.

૬. મલમ લગાડવા નીચે તળીયા પર પડેલ મલમ ઘોઈ નાખવો નહીં.

૭. રોજ તાજુ મિશ્રણ બનાવી લગાવવું.

